

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 214/2024-31

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa 1 [REDACTED], a sťažovateľa 2 [REDACTED], zastúpených Advokátska kancelária JUDr. Ladislav Jančí, s. r. o., Dončova 21, Ružomberok, proti príkazu na vykonanie domovej prehliadky Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 7Tp/8/2024-3-V-OSLM/RK z 28. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a ich argumentácia

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 25. marca 2024 domáhajú vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 21 ods. 1 a 2 a čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd príkazom všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Ďalej v ústavnej sťažnosti ústavnému súdu navrhujú, aby označený príkaz zrušil a priznal im tiež primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur, to každému z nich, ako aj náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 5. marca 2024 v obydli, ktorého vlastníkom je sťažovateľ v prvom rade a sťažovateľ v druhom rade, užívateľom bola na základe príkazu na vykonanie domovej prehliadky okresného súdu sp. zn. 7Tp/8/2024-3-V-OSLM/RK z 28. februára 2024 (ďalej len „namietaný príkaz“) vykonaná domová prehliadka, ktorou sa začalo trestné konanie vedené Odborom kriminálnej polície Okresného riaditeľstva Policajného zboru Ružomberok pod ČVS: ORP-327/1-VYS-RK-2023 (ďalej len „dotknuté trestné konanie“) pre trestný čin nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi.

3. Sťažovatelia v ústavnej sťažnosti formulujú námietku porušenia všetkých svojich označených práv, ktorú odvodzujú od tvrdení o nedostatkoch namietaného príkazu okresného súdu, keďže podľa ich vyjadrenia je tento nezákonný a zmätočný. Podľa mienky sťažovateľov totiž výrok namietaného príkazu neobsahuje dostatočnú špecifikáciu vecí, ktoré majú byť pre potreby trestného konania zaistené, a ani dostatočnú identifikáciu nehnuteľností, ktoré majú byť predmetom prehliadky. Sťažovatelia sú takisto toho názoru, že v namietanom príkaze absentuje vysvetlenie primeranosti jeho vydania a preukázanie vyčerpania iných miernejších prostriedkov objasňovania vyšetrovanej trestnej činnosti.

II.

Posúdenie vecí ústavným súdom

4. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať jeho ústavnou sťažnosťou, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom, resp. pred iným orgánom verejnej moci prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel uvedeného princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy a orgány činné v trestnom konaní, ktoré v trestnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým právnickým osobám alebo fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom podľa zásad uvedených v ustanovení § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (obdobne pozri sp. zn. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 137/2019, II. ÚS 386/2019, II. ÚS 124/2021, II. ÚS 428/2021, II. ÚS 257/2021).

5. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že trestné konanie je od svojho začiatku až po jeho koniec proces, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania. Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného aj náprava pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci, v tomto prípade orgánov činných v trestnom konaní a súdov (pozri napr. II. ÚS 48/2022, II. ÚS 304/2022, II. ÚS 263/2023).

6. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi v druhom rade bolo 6. marca 2024 v dotknutom trestnom konaní vznesené obvinenie. Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ v druhom rade bude mať v zmysle platnej právnej úpravy

v nasledujúcich štádiách vedeného trestného konania možnosť domáhať sa právne účinným spôsobom ochrany svojich označených práv (obdobne pozri II. ÚS 386/2019).

7. Ústavný súd v prvom rade upriamuje pozornosť na § 230 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého dozor nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní vykonáva prokurátor. Úlohou prokurátora pri výkone dozoru v prípravnom konaní je dozerať na to, aby orgány činné v trestnom konaní dodržiavali všetky ustanovenia Trestného poriadku, aby postupovali v zhode s účelom trestného konania a základnými zásadami trestného konania, musí pritom súčasne dbať na to, aby nikto nebol nezákonne obmedzovaný na základných právach a slobodách. V tomto kontexte ďalej ústavný súd poukazuje na § 34 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého má obvinený okrem iných práv aj právo od začiatku konania proti svojej osobe vyjadriť sa ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, a k dôkazom o nich. Takisto podľa § 210 ods. 1 Trestného poriadku obvinený, poškodený a zúčastnená osoba majú právo kedykoľvek v priebehu prípravného konania žiadať prokurátora, aby bol preskúmaný postup policajta, najmä aby boli odstránené prietahy alebo iné nedostatky v prípravnom konaní. Policajt musí žiadosť prokurátorovi bez meškania predložiť. Prokurátor je povinný žiadosť preskúmať a o výsledku žiadateľa upovedomiť. Podľa § 210 ods. 2 Trestného poriadku žiadosť o odstránenie prietahov alebo iných nedostatkov v postupe prokurátora pri vykonávaní jeho pôsobnosti v prípravnom konaní vybavuje prokurátor bezprostredne nadriadenej prokuratúry; ak žiadosť smeruje proti prokurátorovi generálnej prokuratúry, vybavuje ju generálny prokurátor. Posledná veta odseku 1 platí rovnako.

8. Z uvedených ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že platná právna úprava zveruje v štádiu konania, v ktorom sa sťažovateľ v druhom rade obracia so svojou ústavnou sťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy na ústavný súd, ochranu práv tzv. dozorujúcemu prokurátorovi, v ktorého právomoci je korigovať prípadné pochybenia prípravného konania vrátane namietanej nezákonnosti vykonaných úkonov a z nich plynúcich dôkazov.

9. Ústavný súd poukazuje na § 241 a nasl. Trestného poriadku, ktoré sa týkajú ďalšej etapy trestného konania (súdneho konania v štádiu preskúmania alebo predbežného pojednania obžaloby), podľa ktorých sú závažné procesné pochybenia dôvodom na odmietnutie obžaloby a vrátenie veci prokurátorovi.

10. Napokon ústavný súd poukazuje na to, že platná právna úprava trestného konania umožňuje aj v nasledujúcich štádiách trestného konania v rámci uplatnenia práva na obhajobu (obžalovaným) domáhať sa právne účinným spôsobom ochrany práv, a to na hlavnom pojednávaní, prípadne prostredníctvom riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov. V rámci práva na obhajobu možno uplatniť aj argumentáciu týkajúcu sa zákonnosti postupu orgánov činných v trestnom konaní v rámci prípravného konania vrátane postupu pri vydaní príkazu na vykonanie domovej prehliadky, resp. perfektnosti namietaného príkazu.

11. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd dospel k záveru, že systém trestného konania poskytuje sťažovateľovi v druhom rade právne prostriedky, ktorými sa môže účinne domáhať ochrany svojich označených práv. Za týchto okolností nie je daný dôvod, aby ústavný súd vstupoval v danej fáze do prebiehajúceho trestného konania a neprípustne si tak predčasne uzurpoval právomoc dozorujúceho prokurátora a všeobecných súdov, ktorí sú primárne oprávnení a povinní korigovať prípadné pochybenia aktuálneho procesného postupu orgánov činných v trestnom konaní a súdov a poskytnúť tak ochranu právam sťažovateľa.

12. Treba zároveň povedať, že argumentácia obsiahnutá v ústavnej sťažnosti sa vo svojej podstate týka osoby sťažovateľa v druhom rade. Fakticky sa teda potenciálny prieskum nariadenej domovej prehliadky (legality, legitimacy a proporcionality zásahu) viaže k osobe sťažovateľa v druhom rade, ktorý je obvinenou osobou vo vzťahu k vyšetrovanej trestnej činnosti, ku ktorej objasneniu mali byť výsledky vykonanej domovej prehliadky použité. Sťažovateľ v druhom rade podaním ústavnej sťažnosti jasne deklaroval záujem uplatňovať ochranu svojich práv, ktoré mali byť podľa jeho mienky nariadením domovej prehliadky dotknuté. Takto potenciálne uplatnená ochrana práv na základe citovaných ustanovení Trestného poriadku sťažovateľom v druhom rade iniciujúca prieskum zo strany orgánov prokuratúry a všeobecných súdov bude implicitne zahŕňať aj všetky osoby užívajúce obydlie spoločne so sťažovateľom v druhom rade, ktoré boli nútené strpieť vykonanú domovú prehliadku, teda aj sťažovateľa v prvom rade, ktorý je vlastníkom a zároveň užívateľom dotknutého obydli. Bolo by v rozpore s princípom subsidiarity, ak by ústavný súd osobitne vo vzťahu k sťažovateľovi v prvom rade (ktorý v dotknutom trestnom konaní nefiguruje ako obvinená či podozrivá osoba) preskúmaval akceptovateľnosť dotknutého zásahu paralelne a na totožnej báze popri orgánoch prokuratúry a všeobecných súdoch.

13. Sťažovatelia sa s prípadnou ústavnou sťažnosťou môžu na ústavný súd obrátiť až po vyčerpaní označených opravných prostriedkov, teda až vo fáze právoplatného skončenia vedeného trestného konania (obdobne pozri II. ÚS 585/2021).

14. Vychádzajúc zo všetkých uvedených čiastkových záverov, ústavný súd vyhodnotil ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako neprípustnú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietol.

15. Ústavný súd vzhľadom na všetky svoje závery rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. apríla 2024

Peter Molnár
predseda senátu